菩提心釋

大阿闍黎聖龍樹菩薩造

蔣揚仁欽恭譯

梵文曰：बोधिचित्तविवरणनाम

藏文譯：བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ།

中文譯：菩提心釋

དཔལ་རྡོ་རྗེ་སེམས་དཔའ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ།།

禮敬吉祥金剛薩埵

དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་བ། །ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །གཟུང་དང་འཛིན་པ་རྣམས་སྤངས་པ། །

遠離諸實物；蘊界及入處；滅所持能持；

ཆོས་བདག་མེད་པ་མཉམ་ཉིད་པས། །རང་སེམས་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་པས། །སྟོང་པ་ཉིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནོ། །

法無我同性，自心本不生，是空之體性。

ཞེས་བྱ་བ་འབྱུང་ངོ་། །སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་རྣམས་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་དེ་བཞིན་དུ་བདག་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་མ་བསྒྲལ་བ་རྣམས་བསྒྲལ་བ་དང་། མ་གྲོལ་བ་རྣམས་དགྲོལ་བ་དང་། །དབུགས་མ་ཕྱུང་བ་རྣམས་དབུགས་དབྱུང་བ་དང་། །ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་བཟླ་བའི་ཕྱིར། དུས་འདི་ནས་བཟུང་སྟེ་བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་མཆིས་ཀྱི་བར་དུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་སེམས་བསྐྱེད་པར་བགྱིའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གསང་སྔགས་ཀྱི་སྒོར་སྤྱད་པ་སྤྱོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་རྣམ་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྨོན་པའི་རང་བཞིན་བསྐྱེད་ནས། དོན་དམ་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྒོམ་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས། དེའི་ཕྱིར་དེའི་རང་བཞིན་བཤད་པར་བྱའོ། །

如經所云，如佛薄伽梵及諸大菩薩等發大菩提心，我今亦為諸眾生等，未離令遠離、未脫令解脫、未息得歇息、未涅槃證涅槃故，從今起乃至無上菩提前，定發菩提心。現行密咒門之眾菩薩由此世俗相，發起世俗菩提願心，且以修習勝義菩提心之力而生果。此故，將說其性：

བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དངོས། །དཔལ་ལྡན་རྡོ་རྗེ་རྣམས་བཏུད་ནས།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་བསྒོམ་པ་ནི། །སྲིད་པ་འཇིག་སྟེ་བདག་གིས་བཤད། །

1. 敬菩提心性，吉祥金剛等[i]；觀修菩提心，我說可滅有。

སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་སེམས། །བདག་དང་ཕུང་སོགས་རྣམ་རིག་གི
།རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་བསྒྲིབས་ཤིང་། །རྟག་ཏུ་སྟོང་ཉིད་མཚན་ཉིད་བཞེད། །

2. 佛說菩提心，不被我及蘊，識妄念等覆，常許空性相。

སྙིང་རྗེས་བརླན་པའི་སེམས་ཀྱིས་ནི། །འབད་པས་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན།
།ཐུགས་རྗེའི་བདག་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་རྟག་ཏུ་བསྒོམས། །

3. 由悲所滋潤，此心精進習，大悲諸佛說，常觀菩提心。

མུ་སྟེགས་ཅན་གྱིས་གང་བརྟག་པའི། །བདག་དེ་རིགས་པས་རྣམ་དཔྱད་ན།
།ཕུང་པོ་ཀུན་གྱི་ནང་རྣམས་ན། །གང་ཞིག་གནས་ཀྱང་རྙེད་མ་ཡིན། །

4. 外道所設我，依理尋伺時，我於諸蘊中，雖有不能獲。

ཕུང་རྣམས་ཡོད་ཀྱི་དེ་རྟག་མིན། །དེ་ཡང་བདག་གི་ངོ་བོ་མིན། །འགའ་ཡང་རྟག་
དང་མི་རྟག་གཉིས། །རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་དངོས་པོར་མེད། །

5. 蘊雖有非常，蘊亦非我性，常與無常二，能所依皆無

བདག་ཅེས་བྱ་དེ་དངོས་མིན་ན། །བྱེད་པོར་ཞེས་བྱར་ག་ལ་རྟག
།ཆོས་ཅན་ཡོད་ན་ཆོས་རྣམས་ལ། །འཇིག་རྟེན་ན་ནི་སྤྱོད་ལ་འཇུག །

6. 若我非實物，作者豈能常？有法若能在，世伺入諸法。[ii]

གང་ཕྱིར་རྟག་པས་དོན་བྱེད་པ། །རིམ་དང་ཅིག་ཅར་གྱིས་མིན་པ།
།དེ་ཕྱིར་ཕྱི་དང་ནང་དུ་ནི། །རྟག་པའི་དངོས་དེ་མེད་པ་ཉིད། །

7. 是常故造作，非次序非俱。此故內外中，常事物非有。

གལ་ཏེ་ནུས་ན་ཅི་ཕྱིར་ལྟོས། །དེ་ནི་ཅིག་ཅར་དངོས་འབྱིན་འགྱུར།
།གང་ཞིག་དངོས་གཞན་ལ་ལྟོས་པ། །དེ་ནི་རྟག་དང་ནུས་ལྡན་མིན། །

8. 若能[iii]何須待，事物應同生；何法觀待他，非常亦非能。

གལ་ཏེ་དངོས་ན་རྟག་མིན་ཏེ།དངོས་རྣམས་རྟག་ཏུ་སྐད་ཅིག་ཕྱིར།
།གང་ཕྱིར་མི་རྟག་དངོས་པོ་ལ། །བྱེད་པ་པོ་ཉིད་བཀག་པ་མེད། །

9. 是事物非常，物恆剎那故，故於無常物，不破作者性。

བདག་སོགས་བྲལ་བའི་འཇིག་རྟེན་ནི། །ཕུང་པོ་ཁམས་དང་སྐྱེ་མཆེད་དང་། །གཟུང་འཛིན་བློ་ཡིས་འཇོམས་པར་འགྱུར། །བློ་ཡིས་རྣམ་པར་འཇོམས་པར་འགྱུར། །

10. 離我之世間，蘊與界及處，所執與能執，由識滅諸相。

ཕན་པར་བཞེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །གཟུགས་དང་ཚོར་དང་འདུ་ཤེས་དང་། །འདུ་བྱེད་རྣམ་ཤེས་ཕུང་པོ་ལྔ། དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་གསུངས། །

11. 承許利益者，對諸聲聞眾，五蘊如是說：色受想行識。

རྐང་གཉིས་མཆོག་གིས་རྟག་ཏུ་ཡང་། །གཟུགས་ནི་ལྦུ་བ་རྡོས་འདྲར་སྣང་། །ཚོར་བ་ཆུ་ཡི་ཆུ་བུར་འདྲ། །འདུ་ཤེས་སྨིག་རྒྱུ་དང་མཚུངས་ཤིང་། །

12. 二足尊常示，色蘊如泡沫，受蘊似水泡，想蘊同眼翳，

འདུ་བྱེད་ཆུ་ཤིང་དང་འདྲ་ལ། །རྣམ་ཤེས་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་ཞེས། །ཕུང་པོ་བསྟན་པ་དེ་ལྟ་བུ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་གསུངས། །

13. 行蘊似芭蕉，識蘊如幻化，如是示蘊體，為菩薩宣說。

འབྱུང་ཆེན་བཞི་ཡི་རང་བཞིན་ཅན། །གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོར་རབ་ཏུ་བཤད། །ལྷག་མ་གཟུགས་མེད་ཉིད་དུ་ནི། །མེད་ན་མི་འབྱུང་ཕྱིར་ན་གྲུབ། །

14. 廣說色之蘊，四大之體性，餘法於無色，無故則不生。

དེ་དག་རྣམས་ཀྱིས་མིག་གཟུགས་སོགས། །ཁམས་རྣམས་གང་བཤད་དེ་དག་ཉིད། །སྐྱེ་མཆེད་དང་ནི་གཟུང་བ་དང་། །འཛིན་པར་ཡང་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །

15. 彼等應當知，所示眼色等，界等與處等，所執及能執。

གཟུགས་རྡུལ་མེད་གཞན་དབང་པོ་མེད། །བྱེད་པོའི་དབང་པོ་ཤིན་ཏུ་མེད། །སྐྱེད་པ་པོ་དང་སྐྱེད་པ་དག །ཡང་དག་སྐྱེད་པར་རིགས་མ་ཡིན། །

16. 無色塵無根，定無作者根。生者及所生，真實生非理。

གཟུགས་རྡུལ་དབང་ཤེས་སྐྱེད་མིན་ཏེ། །དེ་ནི་དབང་པོ་ལ་འདས་ཡིན།

།འདུས་པས་དེ་རྣམས་སྐྱེད་བྱེད་ན། །ཚོགས་པ་དེ་ཡང་མི་འདོད་དོ། །

17. 塵不生根識，根識已離根，若聚能生彼，聚體亦不許。

ཕྱོགས་ཀྱི་དབྱེ་བས་ཕྱེ་བ་ཡིས། །རྡུལ་ཕྲན་ལ་ཡང་དབྱེ་བ་མཐོང་།

།གང་ལ་ཆ་ཤས་ཀྱིས་བརྟགས་ན། །དེ་ནི་རྡུལ་ཕྲན་ཇི་ལྟར་འཐད། །

18. 由向分解故，可見塵亦解，若依支而觀，微塵豈合理？

ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་རྣམ་གཅིག་ལ། །ཐ་དད་ཤེས་པ་འཇུག་པར་འགྱུར།

།ཡིད་འོང་གཟུགས་ནི་གང་ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་གཞན་ལས་གཞན་དུ་འགྱུར། །

19. 外境單一相，將由異識取，一切悅意色，於彼成相異。

བུད་མེད་གཟུགས་ནི་གཅིག་པུ་ལ། །རོ་དང་འདོད་བྱ་བཟའ་བྱ་ཞེས།

།ཀུན་ཏུ་ཆགས་ཅན་ཁྱི་རྣམས་བཞིན། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་གསུམ་ཡིན་ནོ། །

20. 於同一女身，妄執有三相：屍所欲與食，遍行貪犬等。

དོན་མཚུངས་པ་ཡིས་དོན་བྱེད་པ། །རྨི་ལམ་གནོད་པ་བཞིན་མིན་ནམ།
།རྨི་ལམ་སད་པའི་གནས་སྐབས་ན། །དོན་བྱེད་པ་ལ་ཁྱད་པར་མེད། །

21. 同境起作用，不似夢害乎？離夢作醒時，作用無區別。

གཟུང་དང་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་ཡིས། །རྣམ་ཤེས་སྣང་བ་གང་ཡིན་པ།
།རྣམ་ཤེས་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །ཕྱི་རོལ་དོན་ནི་འགའ་ཡང་མེད། །

22. 所執能執性，一切識所現，迴異於心識，外境皆非有。

དེ་ཕྱིར་དངོས་པོའི་ངོ་བོ་ནི། །ཕྱི་དོན་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་མེད།
།རྣམ་ཤེས་སོ་སོར་སྣང་བ་འདི། །གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྣང་བར་འགྱུར། །

23. 此故實物性，外境相皆無，識見各別相，皆現色法相。

ཇི་ལྟར་སྐྱེ་བོ་སེམས་རྨོངས་པས། །སྒྱུ་མ་སྨིག་རྒྱུ་དྲི་ཟ་ཡི།
།གྲོང་ཁྱེར་ལ་སོགས་མཐོང་བ་ལྟར། །དེ་བཞིན་གཟུགས་སོགས་སྣང་བ་ཡིན། །

24. 士夫心愚故，見幻及陽焰，及乾闥婆城，如是見色等。

བདག་ཏུ་འཛིན་པ་བཟློག་པའི་ཕྱིར། །ཕུང་པོ་ཁམས་སོགས་བསྟན་པ་ཡིན།
།སེམས་ཙམ་པ་ལ་གནས་ནས་ནི། །སྐལ་ཆེན་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ཡང་སྤོང་། །

25. 為除我執故，宣說蘊界等，凡持唯識論，勝士破其論。

རྣམ་པར་ཤེས་པར་སྨྲ་བ་ལ། །སྣ་ཚོགས་འདི་ནི་སེམས་སུ་གྲུབ།
།རྣམ་ཤེས་རང་བཞིན་གང་ཞེ་ན། །ད་ནི་དེ་ཉིད་བཤད་བྱ་སྟེ། །

26. 說唯識宗義，眾相由心生。何謂心之性？彼乃如是說：

འདི་དག་ཐམས་ཅད་སེམས་ཙམ་ཞེས། །ཐུབ་པས་བསྟན་པ་གང་མཛད་དེ།
།བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐྲག་པ་ནི། །སྤང་བའི་ཕྱིར་ཡིན་དེ་ཉིད་མིན། །

27. 所有皆唯識，能仁宣示義，為斷愚稚懼，說已非本意。

ཀུན་བཏགས་དང་ནི་གཞན་དབང་དང་། །ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་འདི་ཉིད་ནི།
།སྟོང་ཉིད་བདག་ཉིད་གཅིག་པུ་ཡི། །ངོ་བོ་སེམས་ལ་བརྟག་པ་ཡིན། །

28. 遍計依他起，圓成實此性，唯一空性體，此性於心觀。

ཐེག་ཆེན་དགའ་བའི་བདག་ཉིད་ལ། །ཆོས་ལ་བདག་མེད་མཉམ་པ་ཉིད།
།སེམས་ནི་གདོད་ནས་མ་སྐྱེས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་མདོར་བསྡུས་གསུངས། །

29. 大乘歡喜性，法無我同性，心非原始生，能仁作略說。

རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་རྣམས་ཀྱིས། །རང་གི་སེམས་ཀྱིས་དབང་བྱས་ཏེ།
།གནས་ཡོངས་གྱུར་ནས་དག་པའི་སེམས། །སོ་སོ་རང་རིག་སྤྱོད་ཡུལ་བརྗོད། །

30. 諸瑜伽行者，隨自心所轉，圓滿已淨心，說此自證境。

འདས་པ་གང་ཡིན་དེ་ནི་མེད། །མ་འོངས་པ་ནི་ཐོབ་པ་མིན།
།གནས་ཕྱིར་ནས་ནི་ཡོངས་གྱུར་པ། ད་ལྟར་བ་ལ་ག་ལ་ཡོད། །

31. 過去皆非有，未來不能得，住故成圓滿，云何有現在？

ཇི་ལྟ་དེ་ལྟར་སྣང་བ་མིན། །ཇི་ལྟར་སྣང་དེ་དེ་ལྟར་མིན།
།རྣམ་ཤེས་བདག་མེད་ངོ་བོ་སྟེ། །རྟེན་གཞན་རྣམ་པར་ཤེས་པ་མེད། །

32. 是有非所見，是所見非有。心識無我性，餘依識非有。

ཇི་ལྟར་ཁབ་ལེན་དང་ཉེ་བས། །ལྕགས་ནི་མྱུར་དུ་ཡོངས་སུ་འཁོར།
།དེ་ལ་སེམས་ནི་ཡོད་མིན་ཏེ། །སེམས་དང་ལྡན་བཞིན་སྣང་བར་འགྱུར། །

33. 如近磁石故，鐵片皆近住，於此識非有，見似有心識。

དེ་བཞིན་ཀུན་གཞི་རྣམ་ཤེས་ནི། །བདེན་མིན་བདེན་པ་བཞིན་དུ་ནི།
།གང་ཚེ་འགྲོ་འོང་གཡོ་བར་འགྱུར། །དེ་ཚེ་སྲིད་པའང་འཛིན་པར་བྱེད། །

34. 同理阿賴耶，非實見似實，何時有來去，爾時取有生。

ཇི་ལྟར་རྒྱ་མཚོ་དང་ནི་ཤིང་། །སེམས་ནི་མེད་ཀྱང་གཡོ་བར་འགྱུར།
།དེ་བཞིན་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་ཤེས་ནི། །ལུས་རྟེན་ནས་ནི་གཡོ་བ་ཡིན། །

35. 如同海中木，離心亦晃動，如是阿賴耶，依身而轉動。

ལུས་མེད་ན་ནི་རྣམ་པར་ཤེས། །ཡོད་པ་མིན་ཞེས་ཡོངས་རྟོག་ན།
།དེ་ཡི་སོ་སོ་རང་རིག་ཉིད། །ཅི་འདྲ་ཞེས་བྱར་བརྗོད་པར་གྱིས། །

36. 若遍執此義：無身則無識。汝應釋何為，彼之別自證？

སོ་སོ་རང་རིག་ཉིད་བརྗོད་པས། །དེ་ནི་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་བརྗོད།

།འདི་དེ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པར་ནི། །ནུས་མིན་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་པ་ཡིན། །

37. 詮釋自證故，許彼乃實物，做如是詮釋，我說亦不能。

རང་ལ་ངེས་བཞིན་གཞན་དག་ལ། །ངེས་པ་བསྐྱེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

།ཏག་ཏུ་འཁྲུལ་པ་མེད་པར་ནི། །མཁས་རྣམས་རབ་ཏུ་འཇུག་པ་ཡིན། །

38. 如己之定解，為他決定故，應恆離謬處，極趣博士位。

ཤེས་པས་ཤེས་བྱ་རྟོགས་པ་སྟེ། །ཤེས་བྱ་མེད་པར་ཤེས་པ་མེད།

།དེ་ལྟ་ན་ནི་རིག་བྱ་དང་། །རིག་བྱེད་མེད་ཅེས་ཅིས་མི་འདོད། །

39. 識證所知故，無所知無識。如是何不許，無所知能知？

སེམས་ནི་མིང་ཙམ་ཡིན་པ་སྟེ། །མིང་ལས་གཞན་དུ་འགའ་ཡང་མེད།

།མིང་ཙམ་དུ་ནི་རྣམ་རིག་བལྟ། །མིང་ཡང་རང་བཞིན་མེད་པ་ཡིན། །

40. 心乃唯名也，除名無有餘，見識於唯名，名亦無自性。

ནང་ངམ་དེ་བཞིན་ཕྱི་རོལ་ལམ། །ཡང་ན་གཉིས་ཀའི་བར་དག་ཏུ།

།རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སེམས་མ་རྙེད། །དེ་ཕྱིར་སྒྱུ་མའི་རང་བཞིན་སེམས། །

41. 內相或外相，或於內外間，諸佛不獲識，故識乃幻性。

ཁ་དོག་དབྱིབས་ཀྱི་དབྱེ་བའམ། །གཟུང་བ་དང་ནི་འཛིན་པའམ།

།སྐྱེས་པ་བུད་མེད་མ་ནིང་སོགས། །ངོ་བོ་སེམས་ནི་གནས་པ་མིན། །

42. 形色之分支，所執及能取，男女陰陽等，彼性不住識。

མདོར་ན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །གཟིགས་པར་མ་གྱུར་གཟིགས་མི་འགྱུར།

།རང་བཞིན་མེད་པའི་རང་བཞིན་ཅན། །ཇི་ལྟ་བུར་ནི་གཟིགས་པར་འགྱུར། །

43. 總言諸勝者，離見不成見，無性之自性，如何能觀見？

དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་རྣམ་རྟོག་ཡིན། །རྣམ་རྟོག་མེད་པ་སྟོང་པ་ཉིད།

།གང་དུ་རྣམ་རྟོག་སྣང་གྱུར་པ། །དེར་ནི་སྟོང་ཉིད་ག་ལ་ཡོད། །

44. 謂實即妄念，無念即空性；於何現妄念，於此怎有空？

རྟོག་བྱ་རྟོག་བྱེད་རྣམ་པའི་སེམས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་རྣམས་ཀྱིས་མ་གཟིགས། །གང་ན་རྟོག་བྱ་རྟོག་བྱེད་ཡོད། །དེར་ནི་བྱང་ཆུབ་ཡོད་མ་ཡིན། །

45. 諸佛皆不見，分別及其境，何處有其二，於此無菩提。

མཚན་ཉིད་མེད་ཅིང་སྐྱེ་བ་མེད། །ཡོངས་གྲུར་མ་ཡིན་ངག་ལམ་བྲལ། །མཁའ་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དང་ནི། །བྱང་ཆུབ་གཉིས་མེད་མཚན་ཉིད་ཅན། །

46. 無性亦無生，離有離言喻，虛空菩提心，菩提無二性。

བྱང་ཆུབ་སྙིང་པོ་ལ་བཞུགས་པའི། །བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་སངས་རྒྱས་དང་། །བརྩེར་ལྡན་ཀུན་གྱིས་དུས་གསུམ་དུ། །སྟོང་པ་མཁའ་དང་མཚུངས་པར་མཁྱེན། །

47. 住於菩提藏，大王勝覺悟，慈者於三時，證空同虛空。

དེ་ཕྱིར་ཆོས་རྣམས་ཀུན་གྱི་གཞི། །ཞི་ཞིང་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་པར། །གཞི་མེད་སྲིད་པ་འཇིག་བྱེད་པའི། །སྟོང་པ་ཉིད་ནི་རྟག་ཏུ་བསྒོམས། །

48. 此故諸法基，息矣如幻化，無基則滅有，此空應恆觀！

སྐྱེ་མེད་དང་ནི་སྟོང་ཉིད་དང་། །བདག་མེད་ཅེས་བྱར་སྟོང་པ་ཉིད།
།བདག་ཉིད་དམན་པར་གང་སྒོམ་པ། །དེ་དེ་བསྒོམ་པར་བྱེད་པ་མིན། །

49. 無生以及空，無我皆空性。若觀劣體性，彼離空性觀。

དགེ་དང་མི་དགེའི་རྣམ་རྟོག་གི །རྒྱུན་ཆད་པ་ཡི་མཚན་ཉིད་ཅན།
།སྟོང་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གསུངས་གཞན། །དེ་དག་སྟོང་པ་ཉིད་མི་བཞེད། །

50. 善惡之妄念，其續之斷相，空性諸佛說，除此不許空。

སེམས་ལ་དམིགས་པ་མེད་པ་ཡི། །གནས་པ་ནམ་མཁའི་མཚན་ཉིད་ཅན།
།དེ་དག་སྟོང་ཉིད་བསྒོམ་པ་ནི། །ནམ་མཁའ་བསྒོམ་པར་བཞེད་པ་ཡིན། །

51. 心離所緣境，安住虛空性，彼等空性觀，許為虛空觀。

སྟོང་ཉིད་སེང་གེའི་སྒྲ་ཡིས་ནི། །སྨྲ་བ་ཐམས་ཅད་སྐྲག་པར་མཛད།
།གང་དང་གང་དུ་དེ་དག་ཞུགས། །དེ་དང་དེར་ནི་སྟོང་ཉིད་འགྱུར། །

52. 空性獅子吼，震懾一切說，彼於何處住，一切皆空性。

གང་གི་རྣམ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ། །དེ་ཡི་དེ་ནི་རྟག་མ་ཡིན།
།སེམས་ནི་མི་རྟག་ཉིད་ཡིན་ན། །སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཇི་ལྟར་འགལ། །

53. 心識剎那性，剎那識非常；若心是無常，與空有何違？

མདོར་ན་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །སེམས་ནི་མི་རྟག་ཉིད་བཞེད་ན།
།དེ་དག་སེམས་ནི་སྟོང་ཉིད་དུ། །ཅི་ཡི་ཕྱིར་ན་མི་བཞེད་འགྱུར། །

54. 總言諸佛等，許心無常故，為何彼不許，心皆是空性？

ཐོག་མ་ཉིད་ནས་སེམས་ཀྱི་ནི། །རང་བཞིན་རྟག་ཏུ་མེད་པར་འགྱུར།
།དངོས་པོ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ། །རང་བཞིན་མེད་ཉིད་བརྗོད་པ་མིན། །

55. 從始心識之，自性未曾有，不說事自性，次說無自性。

དེ་སྐད་བརྗོད་ན་སེམས་ཀྱིས་ནི། །བདག་གི་གནས་པ་སྤངས་པ་ཡིན།
།རང་གི་རང་བཞིན་ལས་འདས་པ། །འདི་ནི་ཆོས་རྣམས་ཆོས་མ་ཡིན། །

56. 心若許此義，應斷住於我，離己之自性，即諸法非法。

ཇི་ལྟར་བུ་རམ་མངར་བ་དང་། །མེ་ཡི་རང་བཞིན་ཚ་བ་བཞིན། །

།དེ་བཞིན་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རང་བཞིན་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་འདོད། །

57. 如蔗是甘味，如火性是炙，如是一切法，應許無自性。

སྟོང་ཉིད་རང་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ། །འགའ་ཞིག་ཆད་པར་སྨྲ་བ་མིན། །

།ངེས་ནི་རྟག་པ་ཉིད་དུ་ཡང་། །འགའ་ཞིག་སྨྲ་བ་མ་ཡིན་ནོ། །

58. 說空即為性，非是斷有說，此故亦不屬，墮常之有說。

མ་རིག་ནས་བརྩམས་རྒ་ཤིའི་བར། །མཐར་ཐུག་ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་ཀྱི། །

།བརྟེན་ནས་བྱུང་བའི་བྱ་བ་ནི། །ཁོ་བོ་རྨི་ལམ་སྒྱུ་འདྲར་འདོད། །

59. 無明至老死，最終十二支，依緣而起故，我說如夢幻。

ཡན་ལག་བཅུ་གཉིས་འཁོར་ལོ་འདི། །སྲིད་པའི་ལམ་དུ་འཁོར་བ་སྟེ། །

།དེ་ལས་གཞན་པའི་སེམས་ཅན་གང་། །ལས་འབྲས་སྤྱོད་པར་འདོད་པ་མེད། །

60. 十二支輪迴，輪迴於有道，離此不承許，眾生行業果。

ཇི་ལྟར་མེ་ལོང་ལ་བརྟེན་ནས། །བཞིན་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་སྣང་གྱུར་པ།
།དེ་ལ་དེ་ནི་འཕོ་མིན་ཏེ། །དེ་མེད་པར་ནི་དེ་ཡང་མེད། །

61. 如依明境照，能現容貌影，影非移於鏡，無鏡亦無影。

དེ་བཞིན་ཕུང་པོ་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར། །སྲིད་པ་གཞན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་།
།འཕོ་བ་མེད་པར་མཁས་རྣམས་ཀྱིས། །རྟག་ཏུ་ངེས་པར་བྱ་བ་ཡིན། །

62. 同理蘊結生，轉生他不移，諸學者應當，恆決定此義。

མདོར་ན་སྟོང་པའི་ཆོས་ལས་ནི། །ཆོས་རྣམས་སྟོང་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར།
།བྱེད་པོ་ལས་འབྲས་ལོངས་སྤྱོད་སོགས། །ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་རྒྱལ་བས་བསྟན། །

63. 總言由空法，諸法於空生，行者業果報，勝者示世俗。

ཇི་ལྟར་རྔ་ཡི་སྒྲ་དང་ནི། །དེ་བཞིན་སྨྱུ་གུ་ཚོགས་པས་སྐྱེད།
།ཕྱི་ཡི་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་འབྱུང་བ། །རྨི་ལམ་སྒྱུ་མ་དང་མཚུངས་འདོད། །

64. 如同鼓鍾聲，如由聚生苗，外相之緣起，許如同夢幻。

ཆོས་རྣམས་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པ་ནི། །ནམ་ཡང་འདའ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ།
།རྒྱུ་ནི་རྒྱུ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོངས་པས། །དེ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པར་རྟོགས། །

65. 諸法由因生，將成無止盡。因由因而空，知此即無生。

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ནི་སྐྱེ་མེད་པར། །སྟོང་ཉིད་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་བཤད།
།མདོར་ན་ཕུང་པོ་ལྔ་པོ་འདིར། ཆོས་ཀུན་ཞེས་ནི་བཤད་པ་ཡིན། །

66. 諸法皆不生，是空性遍說。總言諸五蘊，此謂諸法義。

དེ་ཉིད་ཇི་བཞིན་བཤད་པ་ན། །ཀུན་རྫོབ་རྒྱུན་ནི་འཆད་མི་འགྱུར།
།ཀུན་རྫོབ་ལས་ནི་ཐ་དད་པར། །དེ་ཉིད་དམིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། །

67. 若實說彼性，莫斷世俗續，迥異於世俗，彼性不能得。

ཀུན་རྫོབ་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བཤད། །སྟོང་ཉིད་ཁོ་ནར་ཀུན་རྫོབ་ཡིན།
།མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་པའི་ཕྱིར། །བྱས་དང་མི་རྟག་ཇི་བཞིན་ནོ། །

68. 世俗即空性，空性僅世俗，無此定無彼，如有為無常。

ཀུན་རྫོབ་ཉོན་མོངས་ལས་ལས་བྱུང་། །ལས་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཡིན།
།སེམས་ནི་བག་ཆགས་དག་གིས་བསགས། །བག་ཆགས་བྲལ་ན་བདེ་བ་སྟེ། །

69. 業生世俗惑，業由心所生，心由習氣集，離習氣則安。

བདེ་བའི་སེམས་ནི་ཞི་བ་ཉིད། །སེམས་ཞི་བ་ནི་རྨོངས་མི་འགྱུར།
།རྨོངས་མེད་དེ་ཉིད་རྟོགས་པ་སྟེ། །དེ་ཉིད་རྟོགས་པས་གྲོལ་འཐོབ་འགྱུར། །

70. 安則心能靜，心靜則不愚，不愚則能證，證此得解脫。

དེ་བཞིན་ཉིད་དང་ཡང་དག་མཐའ། །མཚན་མ་མེད་དང་དོན་དམ་ཉིད།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་མཆོག་དེ་ཉིད་དང་། །སྟོང་པ་ཉིད་དུའང་བཤད་པ་ཡིན། །

71. 真如真實邊，無相與勝義，殊勝菩提心，亦說為空性。

གང་དག་སྟོང་ཉིད་མི་ཤེས་པ། །དེ་དག་ཐར་པའི་རྟེན་མ་ཡིན།
།འགྲོ་དྲུག་སྲིད་པའི་བཙོན་རར་ནི། །རྨོངས་པ་དེ་དག་འཁོར་བར་འགྱུར། །

72. 未通達空性，彼非解脫器，六道輪迴獄，痴者墮輪迴。

དེ་ལྟར་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་ནི། །རྣལ་འབྱོར་པ་ཡིས་བསྒོམ་བྱས་ནས།
།གཞན་གྱི་དོན་ལ་ཆགས་པའི་བློ། །འབྱུང་བར་འགྱུར་བར་ཐེ་ཚོམ་མེད། །

73. 如是空性義，瑜伽者觀故，貪求他利心，決定生無疑！

གང་དག་ཕ་དང་མ་དང་ནི། །གཉེན་བཤེས་གྱུར་པས་བདག་ལ་སྔོན།
།ཕན་པ་བྱས་པར་འགྱུར་པ་ཡི། །སེམས་ཅན་དེ་དག་རྣམས་ལ་ནི། །བྱས་པ་གཟོ་བར་
འགྱུར་བར་བྱ། །

74. 父母與親友，於我具昔恩，故於彼眾生，今應報其恩。

སྲིད་པའི་བཙོན་རར་སེམས་ཅན་ནི། །ཉོན་མོངས་མེ་ཡིས་གདུངས་རྣམས་ལ།
།བདག་གིས་སྡུག་བསྔལ་འབྱིན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་བདེ་བ་སྦྱིན་པར་རིགས། །

75. 眾生住有獄，因惑火而苦，如我曾施苦，理應施諸樂。

འཇིག་རྟེན་བདེ་འགྲོ་ངན་འགྲོ་ཡི། །འདོད་དང་མི་འདོད་འབྲས་བུ་དེ།
།སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པ་དང་། །གནོད་པ་ལས་ནི་འབྱུང་བར་འགྱུར། །

76. 世間善惡趣，悅與不悅果，皆由利眾生，或損眾生起。

སེམས་ཅན་བརྟེན་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི། །གོ་འཕང་བླ་མེད་རྙེད་འགྱུར་ན།
།ལྷ་དང་མི་ཡི་ལོངས་སྤྱོད་གང་། །ཚངས་དང་དབང་པོ་དྲག་པོ་དང་།།

77. 依眾生可得，佛位無上果，天人之受用，成梵天權猛。

འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བས་བསྟེན་དེ་དག །སེམས་ཅན་ཕན་པ་ཙམ་ཞིག་གིས།
།མ་དྲངས་པ་ནི་འགྲོ་གསུམ་འདིར། །འགའ་ཡང་མེད་ལ་མཚར་ཅི་ཡོད།།

78. 護世故依彼，僅利眾不引[iv]，三界無引者，彼等有何奇。

སེམས་དམྱལ་དུད་འགྲོ་ཡི་དྭགས་སུ། །སྡུག་བསྔལ་རྣམ་པ་དུ་མའི་དངོས།
།སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་མྱོང་བ་གང་། །དེ་ནི་སེམས་ཅན་གནོད་ལས་བྱུང་།།

79. 心於三惡趣，種種實苦相，眾生一切受，皆由損他生。

བཀྲེས་སྐོམ་ཕན་ཚུན་བརྡེག་པ་དང་། །གཟིར་བ་ཡི་ནི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད། བཟློག་པར་
དཀའ་ཞིང་ཟད་མེད་དེ། །སེམས་ཅན་གནོད་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན།།

80. 飢渴互鬥爭，折磨之苦惱，無量難遮止，皆屬損他果。

སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། །བདེ་འགྲོ་དང་ནི་ངན་འགྲོ་དང་།
།སེམས་ཅན་དག་གི་རྣམ་པར་སྨིན། །ངོ་བོ་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། །

81. 諸佛與菩薩，善趣及惡趣，眾生之異熟，應知有二性。

དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་བརྟེན་བྱ་ཞིང་། །རང་གི་ལུས་བཞིན་བསྲུང་བར་བྱ།
།སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆགས་བྲལ་བ། །དུག་བཞིན་འབད་པས་སྤང་བར་བྱ། །

82. 諸事之所依，守護如自身，離貪於有情，應斷如捨毒。

ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་ཆགས་བྲལ་བས། །བྱང་ཆུབ་དམན་པ་ཐོབ་མིན་ནམ།
།སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མ་དོར་བས། །རྫོགས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ། །

83. 聲聞斷貪故，莫非劣菩提？不捨諸有情，故得佛菩提。

དེ་ལྟར་ཕན་དང་མི་ཕན་པའི། །འབྲས་བུ་འབྱུང་བར་བཤད་པ་ནི།
།དེ་དག་སྐད་ཅིག་གཅིག་ཀྱང་ནི། །རང་དོན་ཆགས་ཤིང་ཇི་ལྟར་གནས། །

84. 既已說如是，利害及其果，彼豈能每刻，貪己行自利？

སྙིང་རྗེ་བརྟན་པའི་རྩ་བ་ཅན། །བྱང་སེམས་མྱུ་གུ་ལས་བྱུང་བའི།
།གཞན་དོན་གཅིག་འབྲས་བྱང་ཆུབ་ནི། །རྒྱལ་བའི་སྲས་རྣམས་སྒོམ་པར་བྱེད། །

85. 由悲堅根本，生菩提心苗，利他果菩提，諸佛子觀修。

གང་ཞིག་བསྒོམས་པས་བརྟན་པ་ནི། །གཞན་གྱི་སྡུག་བསྔལ་གྱིས་བྲེད་ནས།
།བསམ་གཏན་བདེ་བ་དོར་ནས་ཀྱང་། །མནར་མེད་པར་ཡང་འཇུག་པར་བྱེད། །

86. 觀故令堅定，畏懼他受苦，滅除禪定樂，且進無間獄。

འདི་ནི་ངོ་མཚར་འདི་བསྔགས་འོས། །འདི་ནི་དམ་པའི་ཚུལ་ལུགས་མཆོག
།དེ་དག་རྣམས་ཀྱིས་རང་ལུས་དང་། །ནོར་རྣམས་སྦྱིན་པ་ངོ་མཚར་མིན། །

87. 讚此妙奇有，此乃尊聖道；彼等捨自身，施財等無奇。

ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་ཤེས་ནས། །ལས་དང་འབྲས་བུ་བསྟན་པ་གང་།
།དེ་ནི་ངོ་མཚར་བས་ངོ་མཚར། །རྨད་བྱུང་བས་ཀྱང་རྨད་དུ་བྱུང་། །

88. 已知諸法空，宣示業及果，稀奇妙稀奇，奇有勝奇有。

སེམས་ཅན་སྐྱོབ་པའི་བསམ་པ་ཅན། །དེ་དག་སྲིད་པ་འདམ་སྐྱེས་ཀྱང་།

།དེ་བྱུང་ཉེས་པས་མ་གོས་པ། །ཆུ་ཡི་པདྨའི་འདབ་མ་བཞིན།།

89. 具救有情心，彼雖生於泥，卻不染眾穢，如同水蓮瓣。

ཀུན་ཏུ་བཟང་སོགས་རྒྱལ་བའི་སྲས། །སྟོང་ཉིད་ཡེ་ཤེས་མེ་ཡིས་ནི།

།ཉོན་མོངས་བུད་ཤིང་བསྲེགས་མོད་ཀྱི། །དེ་ལྟའང་སྙིང་རྗེས་བརླན་གྱུར་ཅིང་།།

90. 普賢等佛子，空性智慧火，雖燃煩惱木，卻由悲滋潤。

སྙིང་རྗེའི་དབང་དུ་གྱུར་པ་རྣམས། །གཤེགས་དང་བལྟམས་དང་རོལ་པ་དང་།

།ཁབ་ནས་འབྱུང་དང་དཀའ་ཐུབ་སྤྱོད། །བྱང་ཆུབ་ཆེ་དང་བདུད་སྡེ་བཅོམ།།

91. 悲心所轉故，來去與生戲，王室及苦行，驅魔大菩提。

ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་བ་དང་། །ལྷ་རྣམས་ཀུན་གྱིས་བཞུགས་པར་དང་།

།དེ་བཞིན་དུ་ནི་མྱ་ངན་འདས། །འདས་པར་སྟོན་པར་མཛད་པ་ཡིན།།

92. 轉動說法輪，眾神殷祈請，以及佛示現，安住涅槃相。

ཚངས་དང་དབང་པོ་ཁྱབ་འཇུག་དང་། །དྲག་སོགས་གཟུགས་སུ་སྤྲུལ་བྱས་ནས། །འགྲོ་བ་འདུལ་བའི་སྤྱོར་བ་ཡིས། །ཐུགས་རྗེའི་རང་བཞིན་ཅན་གར་མཛད། །

93. 梵天遍行天，化身威猛色，調伏眾生行，悲性作舞演。

སྲིད་པའི་ལམ་ལ་སྐྱོ་རྣམས་ལ། །ངལ་བསོའི་དོན་དུ་ཐེག་པ་ཆེ། །འབྱུང་བའི་ཡེ་ཤེས་གཉིས་པོ་ཡང་། །གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ་དོན་དམ་མིན། །

94. 於厭三界者，為彼之憩息，大乘生二慧，卻說其非勝。

ཇི་སྲིད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མ་བསྐུལ། །དེ་སྲིད་ཡེ་ཤེས་ལུས་དངོས་ཅན། །ཏིང་འཛིན་མྱོས་པར་བརྒྱལ་གྱུར་པའི། །ཉན་ཐོས་དེ་དག་གནས་པར་འགྱུར། །

95. 乃至佛未請，彼具智慧身，迷定而不醒，聲聞住其地。

བསྐུལ་ན་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཀྱིས་ནི། །སེམས་ཅན་དོན་ལ་ཆགས་གྱུར་ཅིང་། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་བསགས་ནས། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པར་
འགྱུར། །

96. 勸已依眾身，貪著有情利，集聚二資糧，成就佛菩提。

གཉིས་ཀྱི་བག་ཆགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། །བག་ཆགས་ས་བོན་བརྗོད་པ་ཡིན།
།ས་བོན་དེ་དངོས་ཚོགས་པ་ཡིས། །སྲིད་པའི་མྱུ་གུ་སྐྱེད་པར་བྱེད། །

97. 具二習氣故，習氣謂種子，種子與緣聚，則生三界苗。

འཇིག་རྟེན་མགོན་རྣམས་ཀྱིས་བསྟན་པ། །སེམས་ཅན་བསམ་དབང་རྗེས་འགྲོ་
རྣམས། །འཇིག་རྟེན་དུ་ནི་ཐབས་མང་པོས། །རྣམ་པ་མང་པོ་ཐ་དད་འགྱུར། །

98. 隨順有情意，世間怙主示，世間多方便，多相皆為異。

ཟབ་ཅིང་རྒྱ་ཆེ་དབྱེ་བ་དང་། །ལ་ལར་གཉིས་ཀའི་མཚན་ཉིད་ཅན།
།ཐ་དད་བསྟན་པར་ཡིན་ཡང་ནི། །སྟོང་དང་གཉིས་མེད་ཐ་དད་མིན། །

99. 某法深廣類，某法具二相，雖說相異性，空無二非異。

གཟུངས་རྣམས་དང་ནི་ས་རྣམས་དང་། །སངས་རྒྱས་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གང་དག
།དེ་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་ཀྱི་ཆར། །ཀུན་མཁྱེན་རྣམས་ཀྱིས་གསུངས་པ་ཡིན། །

100. 咒地等功德，佛陀到彼岸，菩提心所現，遍智如是說。

ལུས་ངག་ཡིད་ཀྱིས་རྟག་པར་ནི། །དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་དོན་བྱེད་པ།

།སྟོང་ཉིད་རྩོད་པར་སྨྲ་རྣམས་ལ། །ཆད་པའི་རྩོད་པ་ཉིད་ཡོད་མིན། །

101. 以三門恆觀，如是利有情，諍論空性者，非諍斷有論。

འཁོར་བ་མྱ་ངན་འདས་པ་ལ། །བདག་ཉིད་ཆེ་དེ་མི་གནས་པས།

།དེ་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི། །མི་གནས་མྱ་ངན་འདས་འདིར་བཤད། །

102. 大士不應住，輪迴涅槃中。此故佛稱此，無住之涅槃。

སྙིང་རྗེ་རོ་གཅིག་བསོད་ནམས་འགྱུར། །སྟོང་ཉིད་རོ་ནི་མཆོག་གྱུར་པ།

།བདག་དང་གཞན་དོན་སྒྲུབ་དོན་དུ། །གང་འཐུང་དེ་དག་རྒྱལ་སྲས་ཡིན། །

103. 悲味成福德，空味乃最勝，為求自他利，飲此即佛子。

དངོས་པོ་ཀུན་གྱིས་དེ་ལ་འདུད། །སྲིད་པ་གསུམ་ན་རྟག་མཆོད་འོས།

།སངས་རྒྱས་གདུང་ནི་འཚོབ་དོན་དུ། །འཇིག་རྟེན་འདྲེན་པ་དེ་དག་བཞུགས། །

104. 諸事皆敬此，三界應恆供，為續佛法脈，彼等大士在。

བྱང་ཆུབ་སེམས་འདི་ཐེག་ཆེན་པོ། །མཆོག་ནི་ཡིན་པར་བཤད་པ་སྟེ།
།མཉམ་པར་བཞག་པས་འབད་པ་ཡིས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྐྱེད་པར་བགྱི། །

105. 說此菩提心，大乘之最勝。以根本定勤，故發菩提心。

རང་དང་གཞན་དོན་སྒྲུབ་དོན་དུ། །སྲིད་ན་ཐབས་གཞན་ཡོད་མ་ཡིན།
།བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་མ་གཏོགས་པར། །སངས་རྒྱས་ཀྱིས་སྔར་ཐབས་མ་གཟིགས། །

106. 二利之方便，除此菩提心，三界無餘法，昔佛未曾見。

བྱང་ཆུབ་སེམས་བསྐྱེད་ཙམ་གྱིས་ནི། །བསོད་ནམས་ཕུང་པོ་གང་ཐོབ་པ།
།གལ་ཏེ་གཟུགས་ཅན་ཡིན་ན་ནི། །ནམ་མཁའ་གང་བ་ལས་ཀྱང་ལྷག །

107. 僅發菩提心，故得諸福蘊，其福若有形，勝過遍虛空。

སྐྱེས་བུ་གང་ཞིག་སྐད་ཅིག་ཙམ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་སྒོམ་བྱེད་པ།
།དེ་ཡི་བསོད་ནམས་ཕུང་པོ་ནི། །རྒྱལ་བ་ཡིས་ཀྱང་བགྲང་མི་དཔྱོད། །

108. 誰若僅觀修，剎那菩提心，此之福德蘊，佛亦不能數。

ཉོན་མོངས་མེད་པའི་རིན་ཆེན་སེམས། །འདི་ནི་ནོར་མཆོག་གཅིག་པུ་སྟེ།

།ཉོན་མོངས་བདུད་སོགས་ཆོམ་རྐུན་གྱིས། །གནོད་མིན་འཕྲོག་པར་བྱ་བ་མིན།།

109. 離惱珍貴心，唯一最勝寶，煩惱賊等魔，不能盜或損。

ཇི་ལྟར་འཁོར་བར་སངས་རྒྱས་དང་། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྨོན་ལམ་ནི།

།མི་གཡོ་དེ་ལྟར་བློ་ཉིད་ནི། །བྱང་ཆུབ་སེམས་གཞོལ་རྣམས་ཀྱིས་བྱ།།

110. 輪迴中諸佛，菩薩所發願，不動心堅定，勤持菩提心。

ངོ་མཚར་གྱིས་ཀྱང་ཁྱེད་ཅག་གིས། །ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ལ་འབད་ཀྱི།

།དེ་རྗེས་ཀུན་བཟང་སྤྱོད་པ་ནི། །རང་ཉིད་ཀྱིས་ནི་རྟོགས་པར་འགྱུར།།

111. 汝等應精進，前述勝奇心，此後普賢行，自身能了知。

རྒྱལ་མཆོག་རྣམས་ཀྱིས་བསྟོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་ནི་བསྟོད་བྱས་པའི།

།བསོད་ནམས་མཚུངས་མེད་དེང་དུ་བདག་གིས་ཐོབ་པ་གང་ཡིན་པ།

།དེ་ཡིས་སྲིད་པའི་རྒྱ་མཚོའི་ཆ་གླིང་ནང་དུ་ནུབ་པ་ཡི།

།སེམས་ཅན་རྐང་གཉིས་དབང་པོས་བསྟན་པའི་ལམ་དུ་འགྲོ་བར་ཤོག།

112. 勝佛稱揚菩提勝心今讚故，無邊福德今日自身所獲得，

願此沉淪三界苦海諸眾生，能隨二足尊聖所示道遵行。

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་གུ་ཎ་ཨ་ཀ་ར་ཤྲཱི་བྷ་དྲ་དང་། ལོ་ཙཱ་བ་རབ་ཞི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་བསྒྱུར་ཞིང་ཞུས་པ། སླད་ཀྱི་རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཀན་ཀ་ཝརྨ་དང་། བོད་ཀྱི་ལོ་ཙཱ་བ་པ་ཚབ་ཉི་མ་གྲགས་ཀྱིས་བཅོས་ཤིང་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ།། །།

印度和尚古伽嘎那西里巴扎，大譯師極息親師初譯此論。後由印度和尚嘎那嘎哇嗎，藏譯師巴嚓日稱揚校訂此論。

此論「菩提心讚」因第十六句偈頌文，形成兩種不同版本。

蔣揚仁欽於 2017 年 12 月 26 日北印達蘭薩拉，圓滿第三版修訂。

---

[i] 根據此文的不同註解，該同音詞有兩種不同寫法。一、རྣམས།（等）。二、བརྣམས།（持）。按照後者，應譯為：「吉祥金剛持」。

[ii] 根據此文的不同註解，該同音詞有兩種不同寫法。一、 འཇིག་རྟེན་ན་ནི་དཔྱོད་ལ་འཇུག 世伺入諸法（如果有法——我——是存在的話，世間對事物的伺察將能相應諸法的真實性。）。二、 འཇིག་རྟེན་ན་ནི་སྤྱོད་ལ་འཇུག 世行入諸法。（如果有法——我——是存在的話，世間對事物的詮釋行為將能相應諸法的真實性。）

[iii] 「能」謂以自性力能生其果之義。

[iv] 從輪迴牽引至解脫之義。僅依世間神，雖能獲得少許利益，但彼等不能從輪迴牽引我等至解脫，如是引者需脫三界。